

тивну і перспективну модель комунікації. На сучасному етапі розвитку України активне впровадження досліджених PR-технологій має забезпечити взаєморозуміння між ОДВ, політичними інститутами, бізнесовим лобі та інститутами громадянського суспільства заради підвищення ефективності їхнього функціонування.

Список використаних джерел:

1. *Кривошеїн В. В.* Загальнотеоретичні засади державного брендингу / В. В. Кривошеїн // *Грані : науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах.* – 2013. – № 12 (104). – С. 6-13.
2. *Пантелейчук І. В.* Теоретико-методологічні засади формування позитивного іміджу органів державної влади : автореф. дис. ... д-ра держ. упр. / І. В. Пантелейчук. – К., 2014. – 39 с.

Чала Ніна Дмитрівна,

*д. держ. упр., професор кафедри маркетингу та управління бізнесом
Національного університету "Києво-Могилянська академія",
м. Київ, Україна*

ІНДУСТРІЯ 4.0: НОВА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Світ переживає четверту промислову революцію, що породжує нові галузі, вимагає нових знань і навичок, а також інакших моделей управління. Натомість в Україні відсутня економічна політика і загальне бачення напрямів розвитку. Публічний дискурс зосереджений довкола обговорення достатності темпів зростання ВВП на рівні 2,5-3 % за рік, а країна спеціалізується на експорті сировини, робочої сили та інвестиціях в офшорні компанії. Математичні розрахунки показують, що за таких умов впродовж наступних двох років Україна ризикує пережити суверенний дефолт, що може призвести до консервування кризи та дезінтеграції [1]. Отже, наукова розробка економічної політики, яка б відповідала національним інтересам і забезпечувала її збалансований розвиток, є першочерговим завданням задля збереження суверенітету та незалежності країни.

Метою даної статті є пропозиція до наукового дискурсу нової економічної політики України у контексті четвертої промислової революції і відповідних їй державних рішень. Тема механізмів державного управління економічним розвитком є традиційною для вивчення більшою мірою в економіці та публічному управлінні, водночас окремі науковці з соціології та політології також звертають увагу на ці питання. Традиційно науковий дискурс зосеред-

жено на методах стимулювання зростання ВВП, визначення пріоритетів розвитку галузей та регіонів, механізмах стимулювання розвитку інновацій. Водночас все більше наукових шкіл поділяє думку, що темпи зростання ВВП не визначають якість економіки країни, і звертають увагу на альтернативні показники для оцінки успішності урядових економічних рішень [2].

Для пропозиції ідей реалізації в Україні нової економічної політики Індустрія 4.0 [3] необхідно усвідомити перешкоди, які зараз виникають. Сформулюємо їх у вигляді проблемних питань:

1. Чи можливе створення Індустрії 4.0 в країні, де відбувається деіндустріалізація?

2. Чи можливе створення Індустрії 4.0 в країні, де відбувається депопуляризація?

3. Чи можливо забезпечити реалізацію єдиної економічної політики та узгодження регіональних інтересів в країні, де відбувається реформа децентралізація?

Фундаментальна відповідь на перше питання знаходиться у площині наукової полеміки Е. Райнерта [4], який стверджує, що країни повинні послідовно проходити всі стадії розвитку. Що означає, що країна з аграрної має стати спочатку індустріальною, а потім – постіндустріальною. Тобто Україна спочатку повинна модернізувати власну промисловість і пройти стадію індустріалізації, а вже потім може розробляти заходи для створення постіндустріальної економіки – Індустрія 4.0. Водночас наукові концепції відкритих інновацій, які базуються на теорії Й. Шумпетера, допускають перестрибування через окремі стадії розвитку. Ми вважаємо, що зношеність виробничих фондів дозволяє створювати в Україні виробництва нового типу без витрат на модернізацію та їх оновлення. Забезпечити якісний стрибок зможуть такі рішення, як впровадження політики протекціонізму, яка має базуватися на національних інтересах; створення і розвиток інноваційних та технопарків; грамотна інвестиційна політика.

Рушієм створення Індустрії 4.0 є реалізація ідей та творчого потенціалу людей. Саме тому депопуляція та загрозливі масштаби трудової міграції можуть стати на заваді економічного розвитку країни. Авторський погляд на озвучену проблему є суперечливий [3], оскільки, з одного боку, Індустрія 4.0 потребує значно меншої кількості працівників робочих спеціальностей та спеціальностей, що не передбачають спеціальної освіти. З іншого боку – не пропорційно зростає потреба у високоосвічених творчих працівниках. Власне це і є завдання державної політики зайнятості та освіт-

ньої політики: забезпечити підготовку і перепідготовку фахівців для нових галузей економіки. На місцевому рівні влада повинна забезпечити комфортні умови проживання, надання якісних соціальних, освітніх та медичних послуг, а також безпеку.

Польові дослідження 14 регіонів, які було проведено з жовтня 2017 р. по березень 2018 р. виявили проблему розвитку міжрегіональної співпраці між окремими регіонами країни. Традиційно така співпраця розвивається на основі створених виробничих ланцюгів. Після набуття незалежності та окупації частини території України більшість виробничих ланцюгів було зруйновано. Прагнення регіонального бізнесу вийти на зовнішні ринки сприяло розвитку партнерських відносин між українськими регіонами та регіонами країн-партнерів. У результаті було створено нові виробничі ланцюги з зарубіжними партнерами. Наприклад, партнерські відносини у межах Карпатського регіону. Це призвело до того, що українські регіони по суті стали конкурентами один одному як всередині країни (за бюджетний ресурс) [5], так і за її межами (за інвестора та партнера). Відповідно кожен з регіонів має власні інтереси, а в умовах децентралізації, ще й самостійність їх реалізації. Реформа децентралізації обмежує можливості реалізації державних рішень на рівні створення умов і опосередкованого впливу на регіональний розвиток. Забезпечення регіонального розвитку знаходиться у межах компетенції відповідних місцевих органів влади. Отже, тут потрібні державні рішення, які би забезпечували одночасно розвиток міжрегіональної співпраці в середині країни та інтеграцію у міжнародні ланцюги доданої вартості.

Список використаних джерел:

1. Форсайт 2016. Форсайт та побудова стратегії соціально-економічного розвитку України на середньостроковому (до 2020 року) і довгостроковому (до 2030 року) часових горизонтах / НТУУ “КПІ”, світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку.
2. Жилінська О. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку / О. Жилінська, О. Мельничук, Л. Антонюк та ін. – Львів : Кальварія, 2017. – 168 с.
3. Chala N. The 4th industrial revolution and innovative labor: trends, challenges, forecast / N. Chala, O. Poplavska // Man – Society – Economy. Tom 4: Intellectualisation and Humanisation of Work. Zielena Gora, 2017, p. 141-155.
4. Райнерт Э. С. Как богатые страны стали богатыми, и почему бедные страны остаются бедными / Э. С. Райнерт. – М. : Изд. Дом Высшей школы экономики, 2014. – 384 с.
5. Бакуменко В. Д. Механизмы выравнивания асимметрии регионального развития в условиях глобализации / В. Д. Бакуменко, Н. Д. Чалая // Публичное управление / Академия государственного управления Республики Армения. – 2008. – № 2. – С. 15-23.